

Verkiezingen 2024

Wat zeggen de partijen over
biologische landbouw?

Inleiding

Landbouw is een belangrijk thema tijdens de verkiezingen van 9 juni. Sectororganisatie BioForum vzw spitte de verkiezingsprogramma's uit van de verschillende partijen en keek naar hun visie op de landbouw van de toekomst. Opvallend: biologische landbouw wordt amper genoemd.

De landbouwprotesten, het stikstofakkoord, de verhouding tussen natuur en landbouw: op het vlak van landbouw beweegt er heel wat. Het maakt dat landbouw voor het eerst sinds een hele tijd een belangrijk verkiezingsthema is. BioForum vond het dan ook het moment om te kijken naar wat de politieke partijen zeggen over de landbouw van de toekomst. Welke rol zien ze weggelegd voor bio? En hoe denken ze over actuele Europese thema's, waar een groot deel van die toekomstige landbouwvisie wordt bepaald?

In dit document vind je, per partij gebundeld, onze korte analyse op bovenstaande vragen.

Inhoudstafel

<u>CD&V</u>	3
<u>Groen</u>	4
<u>N-VA</u>	5
<u>Open VLD</u>	6
<u>PVDA</u>	7
<u>Vooruit</u>	8

Hoe ziet CD&V de toekomst van de landbouw?

CD&V wil een duidelijk landbouwbeleid voor de komende 3 legislaturen, zodat ook jonge boeren op lange termijn duidelijkheid krijgen. Alleen lijken ze zelf niet echt te willen kiezen. Voor CD&V moeten alle landbouwvormen naast elkaar kunnen blijven bestaan “zonder overbodige of ineffectieve regelinggeving zoals te strikte regels over landgebruik, waterbeheer, meststoffen en gewasbescherming.” CD&V stelt dat het belangrijk is om opbrengsten zoveel mogelijk te vermeerderen en tegelijk de druk op milieu en natuur te verminderen. De partij pleit voor de introductie van nieuwe verdienmodellen om landbouwers financieel te belonen voor hun inspanningen voor landschap en leefomgeving. Duidelijk is dat ze de grootte van de veestapel niet in vraag willen stellen. In de plaats daarvan opteert CD&V voor innovatie met technologische oplossingen. Over de afbouw van pesticiden wordt niet gesproken.

Wat zegt CD&V over biolandbouw?

Alle landbouwvormen moeten - "binnen de klijtlijnen van de regelgeving"- volgens CD&V naast elkaar kunnen blijven bestaan, ook biolandbouw hoort in dat rijtje thuis.

Eerlijke prijzen en toegang tot grond waren thema's die boven kwamen drijven bij de boerenprotesten. Wat zegt de partij hierover?

CD&V vraagt eerlijkere prijzen voor boeren in de keten en wil de positie van de landbouwer in de keten versterken door producenten en brancheorganisaties te versterken.

CD&V vindt dat landbouwgrond niet zomaar mag gebruikt worden voor andere doelen dan voedselvoorziening, maar zo veel mogelijk beschikbaar moet blijven voor de landbouw, en betaalbaar moet blijven voor de landbouwer. De partij vraagt daarbij een grondige herschikking van de natuurgebieden en wil geen aankoopsubsidies meer voor verwerving van landbouwgrond door burgers, bedrijven of verenigingen. Landbouwgronden in eigendom van een overheid maar in gebruik van landbouwers moeten zo veel mogelijk aan een betaalbare prijs beschikbaar blijven voor de landbouw.

Hoe denkt CD&V over actuele thema's in Europa?

CD&V wil –net zoals Open VLD- “niets meer doen” dan wat Europa oplegt. De partij kijkt in haar verkiezingsprogramma naar een nieuw GLB. Het GLB-budget moet voldoende groot zijn zodat het economisch haalbaar wordt om de duurzaamheidstransitie verder te maken, maar de partij spreekt bij haar 4 prioriteiten voor het GLB niet over middelen voor milieumaatregelen (enkel aan landbouw doen binnen een "veranderend klimaat" met aandacht voor wateropslag en hergebruik). Verder pleit CD&V voor verschillende verdienmodellen die de boeren meer moeten waarderen voor hun maatschappelijke functies. CD&V lijkt ook aan te sturen op een herevaluatie van de verschillende milieu- en natuurdoelen met een grondige herschikking van de natuurgebieden, rekening houdend met ons versnipperd en dichtbevolkt Vlaanderen.

Hoe ziet Groen de toekomst van de landbouw?

De partij wil boeren toekomstperspectief zekerheid geven voor de lange termijn met degelijk, rechtszeker grondbeleid, met meer grondgebonden landbouw, waarbij het aantal dieren dat een boer houdt in evenwicht is met de hoeveelheid grond. De partij vraagt ook om de afbouw van kunstmest en pesticiden.

Wat zegt Groen over biolandbouw?

Groen vraagt als enige partij een concrete doelstelling voor biolandbouw. Zij willen 15% bio in 2030, wat ambitieuzer is dan het huidige strategische plan bio. De partij vraagt ook om gratis biomaltijden aan te bieden in scholen, bio op te nemen als criterium in overheidsopdrachten en van supermarkten te vragen dat ze zorgen dat bio altijd beschikbaar is tegen betaalbare prijzen. Een hogere btw op kunstmest en pesticiden moet biologisch eten ook financieel aantrekkelijker maken. Interessant is dat de partij ook het voorstel opneemt om bij nieuwe beleidsmaatregelen na te gaan wat de impact is voor bio.

Eerlijke prijzen en toegang tot grond waren thema's die boven kwamen drijven bij de boerenprotesten. Wat zegt de partij hierover?

Groen pleit voor een eerlijke prijs voor de landbouwers. De partij stelt dat de overheid een beroep kan doen op een bemiddelaar en aansturen op afspraken binnen de hele voedselketen (boeren - handelaars - voedingsindustrie - retail) zoals gebeurde met de wet die voortkwam uit de Staten Generaal rond de Landbouw in Frankrijk (EGAlim-wet).

De partij vraagt om te zorgen voor voldoende betaalbare grond voor landbouw. De partij wil de grondenbank van de VLM uitbouwen als echte motor voor een grondenbeleid met aandacht voor een duurzaam gebruik van landbouwgrond, waar landbouw en natuur kunnen samengaan. Daarnaast vraagt Groen om publieke landbouwgronden voor te behouden voor boeren of organisaties zoals de landgenoten.

Hoe denkt Groen over actuele thema's in Europa?

Ze pleit voor een hervorming van het Europees landbouwbeleid, waarbij landbouwers die natuur en milieu respecteren beloond worden. Groen wil de Europese Natuurherstelwet behouden, versterken en toepassen. Tot slot vraagt Groen om ook de nieuwe gentechnieken onder het regulerende kader van de GGO's te laten vallen.

Hoe ziet N-VA de toekomst van de landbouw?

Het uiteindelijke doel is volgens N-VA een productievere landbouw die op een veilige, milieuvriendelijke en klimaatbestendige manier plaatsvindt. Landbouw binnen de milieukundige grenzen is het uitgangspunt. N-VA wil weg van de tegenstelling tussen landbouw en natuur. De partij spreekt expliciet van extensieve landbouw als buffer rondom natuur. De partij wil de inzet van pesticiden afbouwen. Positief is dat ze aandacht hebben voor de nood aan meer biodiversiteit, ook in landbouwgebied. Bovendien wijzen ze op het belang van een gezonde bodem en de rol die de landbouw kan spelen in het opslaan en vasthouden van CO₂ in de bodem. Daarbij worden koolstoflandbouw en regeneratieve landbouw vernoemd in de strijd tegen de klimaatopwarming, én het verhogen van de veerkracht van de landbouw. Daarnaast wil de partij de uitstoot van de veestapel reduceren. Grondgebonden veeteelt en een eiwitshift worden vermeld als manieren om dit te doen, naast de inzet van innovatie.

Wat zegt N-VA over biolandbouw?

Biolandbouw wordt niet expliciet vermeld in het programma van N-VA. We kunnen het op basis van het programma allicht wel een plaats geven in het “duurzaam landbouwmodel dat weg moet van de tegenstelling tussen landbouw en natuur.” Daarbij lijkt de partij een extensievere en pesticidevrije landbouw in de eerste plaats ook te willen inzetten in bufferzones rond natuur.

Eerlijke prijzen en toegang tot grond waren thema's die boven kwamen drijven bij de boerenprotesten. Wat zegt de partij hierover?

Het landbouwmodel moet volgens N-VA hertekend worden, zodat landbouwers een eerlijke prijs krijgen en minder afhankelijk worden van overheidsmiddelen.

Om de toegang tot grond te verbeteren wil N-VA inzetten op een forum waarbinnen jonge boeren in contact komen met boeren die op pensioen gaan. Vlaanderen maakt lokale besturen bewust over de mogelijkheden van landbouwgronden in publieke handen voor jonge boeren. Verder moeten gronden die vrijkomen in herbevestigd agrarisch gebied en in een grondenbank zitten steeds prioritaire aangeboden worden aan jonge landbouwers.

Hoe denkt N-VA over actuele thema's in Europa?

Via de bestaande Europese landbouwsubsidies wil N-VA de shift naar duurzame productiemethodes stimuleren en ondersteunen. N-VA verzet zich expliciet tegen de Europese natuurherstelwet. Daarnaast vragen ze naar een "herschikking" van de Europees beschermde natuur in minder versnipperde gebieden. N-VA trekt ook sterk de kaart van biotechnologie zoals CRISPR-CAS (nieuwe GGO's) en waarschuwt daarbij ook voor een te “doorgeschoten toepassing van het voorzichtigheidsprincipe”.

Hoe ziet Open VLD de toekomst van de landbouw?

Voor Open VLD moeten alle landbouwvormen mogelijk blijven. Ze willen vooral af van de regeltjeslasagne voor landbouw en pleiten boven alles voor keuzevrijheid. Ze laten zich leiden door het driecompartimentenmodel: intensieve landbouw in bepaalde zones, 'duurzamere landbouw' in de overgangszones naast natuur en delen 'verwilderde' natuur. Landbouw en natuur zien ze dus gescheiden van elkaar, al moeten landbouwers tegelijkertijd meer erkend worden als natuurbeheerders en moet het monopolie van het natuurbeheer op de schop. Open VLD zegt wel dat ze een einde wil maken aan de polarisatie tussen landbouw en natuur. Over concreet ondersteuningsbeleid voor landbouwers vinden we bijzonder weinig terug, al zegt de partij in haar landbouwplan wel dat ze boeren financieel wil belonen om aan landschaps- en natuurbeheer te doen.

Wat zegt Open VLD over biolandbouw?

Het landbouwbeleid moet zowel ecologisch, economisch als sociaal duurzaam zijn. Er moet ruimte zijn voor alle soorten bedrijven, maar op maat van de boer en de omgeving. Landbouw en natuur zijn niet elkaars tegenpolen. Dit impliceert tevens dat alle soorten landbouw moeten kunnen, zoals bio. Daarnaast vraagt Open VLD twee specifieke zaken voor bio:

- Ze willen het biolastenboek aanpassen, zodat teelt die niet in volle grond plaatsvindt mogelijk wordt in bio.
- VLAM moet zijn structuren aanpassen aan de evolutie in de sector, met de inpassing van biolandbouw in de sectorfondsen. Als we het goed begrijpen, wil Open VLD het sectorfonds voor bio van de VLAM afschaffen.

Voor deze beide voorstellen zijn we als biosector zelf helemaal geen vragende partij.

Eerlijke prijzen en toegang tot grond waren thema's die boven kwamen drijven bij de boerenprotesten. Wat zegt de partij hierover?

Open VLD pleit voor een faire prijs voor de landbouwer in de keten, dat moet via ketenoverleg en het prijzenobservatorium gebeuren. Ook wil Open VLD nagaan hoe ze de marktmacht van boeren kunnen vergroten, bv. via de oprichting van producentenorganisaties.

Volgens Open VLD moet er voldoende landbouwgrond zijn voor boeren, het innemen voor andere doeleinden zoals bebossing moet stoppen, zo stelt de partij. Ze is tegen het (laten) opkopen van grond door vzw's, private spelers en gemeenten.

Hoe denkt Open VLD over actuele thema's in Europa?

De partij wil "niets meer doen" dan wat Europa oplegt en wil de natuurherstelwet niet meer in haar huidige vorm zien terugkeren. De partij pleit voor een actualisatie van de natuurdoelen aan klimatologische en socio-economische omstandigheden. Open VLD trekt resoluut de kaart van nieuwe gentechnieken, met een soepelere regelgeving voor technieken zoals CRISPR-CAS.

Hoe ziet PVDA de toekomst van de landbouw?

PVDA zet in zijn toekomstig landbouwmodel resoluut de boer centraal: goede prijzen voor kwaliteitsproducten, publieke investeringen en ondersteuning van technieken die de milieu-impact beperken en tegemoetkomen aan de uitdagingen van de klimaatcrisis. Het programma van PVDA is zeer sterk geschreven vanuit het oogpunt/belang van de landbouwer en de nood aan een afbouw van agro-industrie(ele -macht). De partij trekt de kaart van agro-ecologie (en korte keten) en een afbouw van de intensieve, exportgerichte en niet-grondgebonden veehouderij met een afbouw van de afhankelijkheid van zaaigoed, kunstmest, en pesticiden van grote monopolies.

Wat zegt PVDA over biolandbouw?

PVDA kiest resoluut voor een agro-ecologisch landbouwbeleid waarin de boer centraal staat. Biolandbouw wordt daarin (één of twee keer expliciet, maar verder vooral impliciet) meegenomen als een landbouwvorm die haar plaats daarin moet krijgen.

Eerlijke prijzen en toegang tot grond waren thema's die boven kwamen drijven bij de boerenprotesten. Wat zegt de partij hierover?

PVDA wil goede prijzen voor de boeren en wil het prijzenobservatorium meer middelen geven om de winstmarges van producenten en distributeurs van nabij op te volgen. De regering kan de marges dan eerlijker verdelen ten gunste van de boeren.

PVDA wil de landbouwgronden beschermen en enkel nog aan landbouwers verkopen. Ze wil in Vlaanderen net zoals in Wallonië een observatorium voor landbouwgrond, dat belast is met het verzamelen van algemene gegevens over de grondmarkt. PVDA wil overheidsbedrijven creëren om landbouwgrond te beheren.

Hoe denkt PVDA over actuele thema's in Europa?

De partij werpt zich op als een verdediger van de Europese Farm-to-fork-strategie, met het pleidooi van een gemeenschappelijk voedselbeleid met minder pesticiden dat beter is voor gezondheid, milieu en dieren(welzijn). Voor het nieuwe GLB wil PVDA arbeid (tewerkstelling) in rekening brengen bij de subsidiëring, daarnaast vraagt de partij om minder rechtstreekse inkomenssteun toe te kennen in functie van hectares en meer voor een milieuvriendelijke manier van werken (agro-ecologische en biolandbouw). Ze vraagt daarbij expliciet om randvoorwaarden voor de basismilieukwaliteit op te nemen en ze pleit voor een aanpak op maat van kleine bedrijven. Tot slot verwerpt PVDA patenten op levend materiaal en vraagt ze een behoud van het moratorium op het telen van ggo's.

Hoe ziet Vooruit de toekomst van de landbouw?

Vooruit vindt het huidige industriële landbouwmodel niet houdbaar en stuurt dus aan op een duurzamere vorm van landbouw. Ze willen een voedselstrategie die rekening houdt met de draagkracht van de Vlaamse natuur en die minder pesticiden nodig heeft. Concreet vragen ze meer ondersteuning voor 'duurzame' en agro-ecologische landbouwpraktijken en een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen in de landbouwsector door in te zetten op innovatie, reconversie van veeteeltbedrijven en de afbouw van de veestapel.

Wat zegt Vooruit over biolandbouw?

In het programma van Vooruit worden termen zoals duurzame landbouw, agro-ecologische landbouwpraktijken en regeneratieve landbouw door elkaar gebruikt. Het woord biolandbouw valt nergens, ook niet als voorbeeld van hoe aan landbouw kan gedaan worden binnen de draagkracht van het milieu.

Eerlijke prijzen en toegang tot grond waren thema's die boven kwamen drijven bij de boerenprotesten. Wat zegt de partij hierover?

Vooruit vindt dat landbouwers meer marktmacht moeten krijgen zodat ze een eerlijkere prijs kunnen krijgen voor hun producten en minder nood hebben aan directe subsidies. Vooruit wil het prijsobservatorium de waardeverdeling in de voedingsketen laten monitoren en marktspeculatie verbieden met voedingsproducten. Ook willen ze de concurrentieautoriteit de macht geven om in te grijpen wanneer er niet voldoende concurrentie is binnen de agrovoedingsketen en bij oneerlijke handelspraktijken.

Betaalbare landbouwgrond moet toegankelijk zijn en blijven voor landbouwers, daarbij moet paal en perk gesteld worden aan landbouwgrond die ingepalmd wordt door golfterreinen, maneges en paarden. Vooruit wil starten met een observatorium voor de monitoring van de prijs van landbouwgrond en het mogelijk maken voor publieke eigenaars om duurzaamheidscriteria op te leggen aan de gebruikers van hun grond.

Hoe denkt Vooruit over actuele thema's in Europa?

Vooruit wil verder kunnen gaan dan de strikt minimale normen en principes die Europa oplegt. De partij wil de directe Europese Steun voor landbouwers herverdelen en inzetten voor meer duurzame landbouwpraktijken. Het GLB moet voor Vooruit een volwaardig transitiefonds worden volgens het principe 'Publiek geld voor publieke goederen.' Ecoregelingen die biodiversiteit en bodemkwaliteit bevorderen of pesticidgebruik doen verminderen moeten gestimuleerd worden. Het verkiezingsprogramma van Vooruit over het gebruik van GGO's laat ruimte voor interpretatie: Vooruit wil meer werken op basis van de effecten van de GGO's in plaats van de gebruikte technieken. Zo willen ze ruimte creëren voor GGO's die een positieve bijdrage kunnen leveren aan milieu, landbouw en gezondheid. Ze zeggen daarbij niets over voorzorgsprincipe, de garantie van labeling en tracering en de mogelijkheid voor (bio)boeren om GGO-vrij te kunnen blijven werken.